

ADALI
MİRANDA'NIN SIRRI

HUGH LOFTING

GENÇ HAYAT

Önsöz

Şimdiye kadar Doktor Dolittle hakkında yazdıklarım, olaylar olduktan çok sonra onu tanıyanlardan duyduklarımdan ibaretti. Hatta büyük bir kısmı ben doğmadan önce yaşanmıştı. Ama şimdi, o harika adamın haya-tının, benim de şahit olduğum ve içinde bulunduğum kısmını anlatmak üzere masamın başına geçmiş bulunuyorum.

Çok uzun yıllar önce, Doktor bunu yapmam için bana izin vermişti. Fakat ikimiz de dünyayı dolaşmakla, maceradan maceraya koşmakla ve doğal hayat hakkında notlar alarak defter doldurmakla o kadar meşguldük ki asla zaman bulup yazmaya fırsatım olmayacak gibi geliyordu bana.

Şimdi, pek tabii ki çok yaşlı bir adam olduğumdan hafızam eskisi kadar güçlü değil. Ama ne zaman

şüpheye düşsem, tereddüt edip üzerinde düşünmem gerekse Polinezya'ya, yani papağanımıza soruyorum.

O harika kuş (ki şimdi kendisi neredeyse iki yüz elli yaşında) genellikle masamın tepesine tüner ve ben bu kitabı yazmakla meşgulken kendi kendine denizci şarkıları mırıldanır. Onunla tanışan herkesin de bildiği gibi, Polinezya'nın hafızası bu dünya üzerindeki en inanılmaz, en harika hafızadır. Eğer ortada emin olmadığım herhangi bir olay varsa o her zaman beni doğrusuna yöneltir; olayın tam olarak nasıl geliştiğini, orada kimler olduğunu ve hakkındaki her şeyi anlatır. Hatta bazen bu kitabın yazarının benden ziyade Polinezya olduğunu söylemem gerekir diye düşünüyorum.

Pekâlâ, o hâlde artık başlayabilirim. Öncelikle sizlere kim olduğum ve Doktor ile nasıl tanıştığım hakkında birkaç şey söylemek istiyorum.

Adım, Bataklıktaki amurlu köyünün ayakkabı tamircisi Jacob Stubbins'in oğlu Tommy Stubbins'di. Dokuz buçuk yaşımdaydım. O zamanlar, çamurlu sadece küçük ve sessiz bir köydü. Tam ortasından bir nehir geçerdi ve bu nehrin üzerinde Krallar Geçidi adında çok eski, taştan bir köprü vardı. Bu köprü, pazar yeri ile kilise tarafı arasındaki geçişi sağlardı.

Yelkenli gemiler denizden bu nehre doğru gelir ve köprünün yakınlarında bir yere demir atarlardı. Ben de aşığı inip bu gemilerin nehir bendi üzerinde yüklerini boşaltışlarını izlemeyi adet haline getirmiştım. Denizciler, ucu yüklere bağlı ipleri yukarı çekerlerken tuhaf şarkılar söylerlerdi, ben de bu şarkıları bütün kalbimle öğrenirdim. Sonra köprünün kenarına oturup ayaklarımı nehre doğru sallandırarak denizcilerle birlikte bu şarkıları söylerdim. Böyle yaparak kendimi

onlardan biri olduğuma, bir denizci olduğuma inandırmaya çalışırdım.

Bu cesur denizcilerin gemileri, Çamurlu Kilisesi'ne arkalarını dönüp nehirden aşağıya doğru süzölmeye başladıklarında ben de onlarla birlikte geniş ve yalnız bataklıkları aşarak denize doğru, uzaklara doğru yelken açmanın özlemini duyardım. Onlarla birlikte dış dünyaya gidip yabancı topraklarda kaderimi arama hayallerine daldardım. Afrika, Hindistan, Çin ve Peru! Nehrin sularının görünmez hale geldiği kıvrımı, döndüklerinde bile hâlâ gemilerin kocaman kahverengi direklerinin, köy evlerinin çatıları üzerinde kule gibi yükseldiklerini görebilirdiniz. İleriye doğru yavaş yavaş hareket eden yelken direkleri, sanki bir grup nazik dev, evler arasında hiç ses çıkarmadan yürüyor gibiydi. Bir dahaki sefere gelip Krallar Geçidi'ne demir atana kadar ne kadar tuhaf şeyler göreceklerdiniz diye hep merak ederim ve hayatım boyunca hiç görmediğim toprakların hayalini kurarak, gemiler görüş alanımdan çıkana kadar onları izlerdim.

O günlerde, Çamurlu'da üç harika dostum vardı. Biri, köprü'nün altında nehrin hemen kıyısındaki küçük şirin bir kulübede yaşayan "Midyeci Adam Joe" idi. Bu yaşlı adam, eşya yapmakta muhteşemdi! Hayatımda ellerini onun kadar maharetli kullanan başka hiç kimseyi görmedim. Benim için, nehrin üzerinde yüzdürdüğüm oyuncak gemilerimi tamir ederdi; paketlemede kullanılan kutulardan ve fıçı tahtalarından

yel değirmenleri inşa ederdi ve eski şemsiyelerden dünya üzerindeki en harika uçurtmaları yapabiliirdi.

Joe, bazen beni midye topladığı küçük teknesiyle gezintiye çıkartırdı. Akıntı olmadığı zamanlarda sığ sulardan ayrılıp nehri takip ederek denizle birleştiği sınıra kadar gider ve satmak için istakozla midye toplardık. Orada, o ıssız ve soğuk bataklıkların ötesinde, uçmakta olan yaban kazlarının, çullukların ve daha birçok deniz kuşunun, geniş çayırlıkların uzun otlarının ötesindeki yaşayışlarını görebilirdik. Akşam olup da tekemizle nehirde ilerlemeye başladığımızda, gün dönmüş olurdu. Gün batımında Krallar Geçidi'nin üzerinde oynaşan ışıklar karşılardı bizi. Bu karşılama bize çay vakti ve sıcak şömüne ateşini anımsatırdı.

Sahip olduğum bir diğer dostum ise Matthew Mugg, "Kedileri Besleyen Adam"dı. Çok komik, yaşlı bir adamdı. Gözleri şaşığı. İlk bakışta insanı korkutan bir görünüşü vardı ama bir kere konuşmaya başladınız mı ne kadar iyi bir adam olduğunu anlardınız. Çamurlu'daki herkesi tanırdı; bütün kedilerle köpekleri de bilirdi. O zamanlar, "Kedileri Besleyen Adam" olmak oldukça rağbet gören bir işti. Sokaklarda, başında tahtadan bir tepsiye asılı bir sürü et parçasıyla dolaşıp "Et! Eeeettt!" diye bağırarak birine hemen hemen her gün rastlayabilirdiniz. İşte, Matthew de onlardan biriydi. İnsanlar, kedi ve köpeklerini, köpek bisküvileri ya da masadaki yemek artıklarıyla besle-

mek yerine, para ödeyerek ondan aldıkları bu etlerle beslemeyi tercih ediyorlardı.

Yaşlı Matthew'le birlikte, etrafta dolanıp onun çağrısını duyan kedi ve köpeklerin koşarak bahçe kaplarına gelmelerini görmek beni çok eğlendiriyordu. Bazen, hayvanlara etleri kendi ellerimle vermeme izin verirdi ve ben de bunu büyük bir zevkle yapardım. Köpekler hakkında çok şey bilir, köyün sokaklarında yürüdüğümüz zaman boyunca gördüğümüz farklı cinsteki köpeklerin isimlerini bana tek tek söylerdi. Kendisinin de bir sürü köpeği olmuştu. Çok hızlı bir koşucu olan bir tazi ki Matthew onun sayesinde, katıldığı 'Cumartesi Avlanma Yarışları'nda birçok ödül kazanmıştı; çok iyi fare yakalayan bir de teriyeri vardı. Bu teriyer sayesinde de eskiden beri, kedileri besleme işine ek olarak, değirmenci ve çiftçilerin başlarına bela olan fareleri yakalama işini yapıyordu.

Üçüncü harika dostumsa "Münzevi" Hermit'ti. Ama onun hakkında ileride daha çok şey anlatacağım için şimdilik bu kadarla yetiniyorum.

Okula gitmedim; çünkü babamın beni okula göndermeye yetecek kadar parası yoktu. Ama hayvanlara karşı aşırı ilgiliydim ve ben de zamanımı kuş yumurtalarını toplayıp kelekleri yakalamakla, nehirde balık tutmakla, çayırıklarda avare avare dolaşıp böğürtlen ve mantar toplamakla, bir de Midyeci Adam'a yardım etmekle geçirirdim.

Evet, çok çok zaman önceki o günlerde hayatım gerçekten pek keyifliydi. Gerçi o zamanlar öyle olduğunu düşünmüyordum. Dokuz buçuk yaşımdaydım ve diğer bütün çocuklar gibi büyümek istiyordum, ilgilenmem gereken büyük sorunlar ve beni endişelendiren ciddi bir şey olmaksızın yaşamamanın ne kadar iyi olduğunu bilmeksizin... Her zaman içimde, baba ocağından ayrılmama izin verilecek o zamanın özlemiyle yaşırdım. O gün geldiğinde cesur denizcilerin gemilerinden birine atlayıp, nehir boyu gidip sisli bataklıkları aşarak denize açılacaktım; dünyaya açılacaktım, kaderimi aramak için...

Bahar mevsiminin aydınlık sabahının erken saatlerinde köyün arkasındaki tepelerde dolaşırken pençesinde bir sincap olan bir atmaca ile karşılaştım. Bir kayanın üzerinde duruyordu ve pençesindeki sincap da hayatını kurtarmak için onunla savaşıyordu. Atmaca, ben aniden onun karşısına çıkınca o kadar korktu ki, pençesindeki zavallı yaratığı düşürdü ve uçarak uzaklaştı. Sincabı düştüğü yerden kaldırdığımda iki bacağına da feci şekilde yaralandığını gördüm. Bu yüzden, onu köye kadar kollarımın arasında taşıdım.

Köprüye vardığımda Midyeci Adam'ın kulübesine gittim ve ona sincap için yapabileceği herhangi bir şey olup olmadığını sordum. Joe, gözlüklerini takıp onu dikkatlice inceledikten sonra başını "hayır" anlamına gelecek şekilde salladı.

“Küçük yaratığın bir ayağı kırılmış,” dedi; “diğeri ise çok kötü şekilde kesilmiş. Oyuncak kayıklarını tamir edebilirim Tom, ama yaralı bir sincabı iyileştirmeye yetecek ne aletlerim ne de bilgim var. Bu bir cerrahın işi, hem de en iyilerinden birinin işi... Senin şu zavallı hayvancığını kurtarabilecek bir tek kişi tanıyorum ve o kişi de John Dolittle.”

“John Dolittle da kim?” diye sordum. “Bir veteriner mi?”

“Hayır,” dedi Midyeci Adam; “o bir veteriner değil. Doktor Dolittle bir doğa bilimcisidir.”

“Doğa bilimcisi de nedir?”

“Doğa bilimcisi,” dedi Joe, gözlüklerini çıkarttı; “hayvanlar, kelebekler, bitkiler, kayalar ve doğadaki diğer her şey hakkında çok şey bilen insandır. John Dolittle çok büyük bir doğa bilimcisidir. Daha önce onun ismini duymamış olmana çok şaşırdım, hem de sen bir hayvan delisisin. Bildiğim kadarıyla, kabuklu balıklar hakkında da birçok şey biliyor. Çok sessiz bir adamdır, fazla konuşmaz. Ama onun dünyadaki en iyi doğa bilimcisi olduğundan söz eden birçok insan var bu civarda.”

“Nerede yaşıyor?” diye sordum.

“Köyün öteki tarafındaki Toprak Yol'un üzerinde. Tam olarak hangi ev olduğunu bilmiyorum, ama yolda rastladığın kime sorarsan sana onun evini gösterebi-

lir, bundan hiç şüphem yok. Git ve onu gör. Harika bir adamdır o!”

Böylece, Midyeci Adam’a teşekkür ettim ve sincabımı alarak köyün diğer tarafındaki Toprak Yol’a doğru ilerlemeye başladım.

Köydeki pazar yerine geldiğimde ilk duyduğum şey, birinin “Et! Eeeett!” diye bağırması oldu.

“İşte, Matthew Mugg orada!” dedim kendi kendime. “Şu Doktorun yaşadığı yeri o biliyordur! Matthew herkesi tanır.”

Böylece adımlarımı sıklaştırarak pazar yerini geçtim ve ona yetiştim.

“Matthew!” dedim, “Doktor Dolittle’ı tanıyor musun?”

“Doktor Dolittle’ı tanıyor muyum?” dedi. “Şey, tanıyor olduğumu düşünmeliyim! Onu, kendi karımı tanıdığım kadar iyi tanıyorum... Şey, bazen karımdan daha iyi tanıdığımı düşünüyorum. O, harika bir adamdır, çok harika bir adam!”

“Acaba, bana onun nerede yaşadığını gösterebilir misin?” diye sordum. “Bu sincabı ona götürmek istiyorum da... Zavalılığın ayağı kırıldı.”

“Kesinlikle!” dedi Kedileri Besleyen Adam. “Ben de zaten dosdoğru oraya gidiyordum. Sen de benimle gelersen evi sana gösterebilirim.”

Bunun üzerine ikimiz birlikte düştük yollara.

“Ah, ah... John Dolittle’ı yıllardan beri tanırım... Yıllar ve yıllar öncesinden...” dedi Matthew Mugg, pazar yerinden uzaklaşmaya başladığımızda. “Ama eminim ki şu anda evde değildir. Bir deniz yolculuğuna çıkmıştı da... Tabii bir gün mutlaka döneceğine dair ona güvenebilirsin. Sana onun evini göstereceğim, böylece sen de artık onu nerede bulabileceğini öğrenmiş olacaksın.”

Bizi Doktor’un evine götüren Toprak Yol boyunca Matthew harika dostu “Tıp Doktoru” Doktor John Dolittle hakkında konuşmaya nadiren ara verdi. Durdurulamaz bir şekilde konuşuyordu. Kendini o kadar kaptırmıştı ki “Et!” diye bağırmayı hepten unutmuştu. Taa ki ikimiz de aynı anda arkamızda bizi takip eden koca bir köpek sürüsü olduğunu fark edene kadar...

“Doktor’un bu seferki yolculuğu nereyeydi?” diye sordum, Matthew etleri arkamızda oluşan köpek sürüsüne dağıtırken.

“Maalesef sana söyleyemem.” diye cevapladı. “Onun nereye gittiğini kimse bilmez, ne zaman gittiğini de, ne zaman döneceğini de... Yapayalnız yaşar, tabii evcil hayvanları hariç. Birçok muhteşem deniz yolculuğuna çıktı, ayrıca birçok harika keşifler yaptı. Son kez bir yolculuktan döndüğünde Pasifik Okyanusu’nda yaşayan bir Kızılderili kabilesi bulunduğunu söylemişti bana. Pasifik’teki iki adada yaşıyorlarmış; evet öyle... Kocalar bir adada, karıları da diğer adada yaşıyormuş. Oldukça akıllı insanlarmış, gerçi bazıları

da vahşiymiş. Eşler yılda sadece bir kez bir araya geliyorlarmış; kocaların karılarını ziyarete gittikleri gün, büyük bir ziyafet günüymüş. Bizim Şükran Günü yemeğinde olduğu gibi... Evet, Doktor harika bir adamdır. Ve söz konusu hayvanlarsa, şey, dünya üzerinde onlar hakkında Doktor kadar çok şey bilen bir başkası daha olamaz.”

“Hayvanlar hakkında bu kadar çok şey öğrenmeyi nasıl başarmış?” diye sordum.

Kedileri Besleyen Adam durdu, kulağıma doğru eğilerek fısıldadı:

“Onların dilini konuşuyor.” dedi boğuk, gizemli bir ses tonuyla.

“Hayvanların dili mi?” diye bağırdım.

“Evet, kesinlikle!” dedi Matthew. “Bütün hayvanların bir çeşit dili vardır. Bazı tür hayvanlar diğerlerine göre daha fazla konuşurlar; bazıları sadece işaret diliyle konuşurlar, sağır ve dilsizler gibi... Ama Doktor, hepsini anlayabilir; kuşları da diğer bütün hayvanları da... Gerçi biz, yani ben ve o, bunu bir sır olarak saklamayı tercih ediyoruz; çünkü sıradan insanlar böyle bir şeyden bahsedildiğinde dalga geçiyorlar. Hey, Doktor hayvanların dilinde yazabiliyor da... Evcil hayvanlarına yüksek sesle kitap okur. Maymun dilinde tarih kitapları, kanarya dilinde şiirler ve saksağanların söylemesi için komik şarkılar yazmıştır. Bu, gerçeğin ta kendisi! Şu anda, kabuklu balıkların dillerini

öğrenmeye çalışıyor bildiğim kadarıyla. Ama bunun zor bir iş olduğunu söylüyor. Ayrıca kafasını suyun altında tutmaktan birçok kez feci soğuk algınlıkları yaşadı. O harika bir adamdır.”

“Öyle olduğundan eminim.” dedim. “Evde olmasını çok isterdim, böylece onunla tanışabilirdim.”

“Pekâlâ, işte evi orada, bak.” dedi Kedileri Besleyen Adam; “Yolun kıvrıldığı o dönemeçteki küçük ev işte, hani yüksekçe olan... Sanki yolun kenarındaki bir duvarın üzerinde duruyormuş gibi yüksekte duran ev!”

Artık köyün sınırları dışındaydık. Ve Matthew'in gösterdiği ev, kendi halinde bir görünüşü olan, küçük bir evdi. Oldukça büyük bir bahçeyle etrafı çevriliydi küçük evin. Bu bahçe, yoldan daha yukarıda görünüyordu. Bu yüzden tepedeki ön kapıya ulaşabilmek için bir kat merdiven çıkmanız gerekiyordu. Bahçenin içinde çok sayıda güzel ağaç olduğunu, bahçe duvarından yola doğru sarkan dallarından dolayı anlayabiliyordum. Ama duvar o kadar yüksek, o kadar yüksekti ki başka bir şey görebilmem mümkün değildi.

Eve ulaştığımızda Matthew, ön kapıya götüren basamakları adımlamaya başladı, ben de onu takip ettim. Ben, onun bahçeye gireceğini sanmıştım; ama bahçe kapısı kilitliydi. Evin içinden bize doğru koşarak bir köpek geldi ve Kedileri Besleyen Adam'ın kapı parmaklıklarından içeri doğru ittiği etleri ve birkaç kese kâğıdı dolusu mısırla kepeği aldı. Köpeğin,